

Meeqqanut, Naligiissitaanermut, Akuliutitaanermut Isumaginninnermullu
Ministereqarfik
Ilaqutariit Inatsiseqartitaanerat pillugu Allaffeqarfik
J.nr. 2012-5209 / 1th
16. december 2014

MISSINGIUT

Nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit pillugit inuinnartut pisinnaatitaaffiit pillugit eqqartuuisarnermi isiginneriaatsit pillugit Haagerimi isumaqatigiissut 25. oktobari 1980-meersoq pillugu eqikkaaneq

1. Aallaqqaasiut

Nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit pillugit inuinnartut pisinnaatitaaffiit pillugit eqqartuuisarnermi isiginneriaatsit pillugit Haagerimi isumaqatigiissut 25. oktobari 1980-meersoq (Haagerimi isumaqatigiissut 1980-meersoq) angajoqqaatut oqartussaasut aalajangiinernik il.il. nunat tamalaat naammassinninnerat pillugu inatsisip (nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit) (meeqqanik aallarussineq pillugu inatsit) atulersitsinneqarneranut atatillugu Danmarkimi 1991-mi atortuulersinneqarpoq, tak. inatsimmi nalunaarut nr. 375, 6. aprili 2010-meersoq.

Isumaqatigiissutip atortuulersinnerani taassuma Kalaallit Nunaannut atuutinnginnissaa pillugu Danmarki nangaassuteqarpoq, tak. imm. 3.

Ilaqutariit pisinnaatitaaffii pillugit Kalaallit Nunaannut inatsisip nalinginnaasumik aqqiissutit naammassineqarnissaat pillugu Namminersorlutik Oqartussat qinnuteqarsimapput. Tassunga atasumik meeqqanik aallarussineq pillugu inatsit¹ aamma isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarput.

2. Isumaqatigiissut

2.1. Siunertaq atuuffialu (kapitali I)

Haagerimi isumaqatigiissutip 1980-meersup siunertaraa inatsisinut akerliusumik aallarunneqarsimasut imaluunniit naalagaaffimmi isumaqatigiissummi peqataasumi tiggummigallarneqartut meeqqat imaaliallaannaq utertinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq aamma attaveqatigiinneq naalagaaffimmi

---

¹ Immikkut eqqikkaaneq takujk.

isumaqatigiissummut peqataasumi kinguneqarluartumik naalagaaffinni isumaqatigiissummut peqataasuni allani ataqqineqarnissaat isumagalugu (artikel 1, stk. 1).

Meeqqamik aallarussineq imaluunniit tigummigallaaneq inatsisinut akerliusutut isigineqarpoq, tamanna aallarussineq imaluunniit tigummigallaaneq sioqqutilaarlugu meeqqap najugaani naalagaaffimmi inatsisit malillugit inummut, paaqqinniffimmut imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqartutut oqartussap allap pisinnaatitaaffinik akerliuppat (artikel 3). (Tulliuttumi "aallarussineq" meeqqamik inatsisinut akerliusumik aallarussinermut imaluunniit tigummigallaanermut ataatsimut taaguutit atorneqarpoq.). Isumaqatigiissut meeqqanut sulii 16-nik ukioqalersimannngitsunut taamaallaat atuuppoq.

2.2. Qitiusumik oqartussat (kapitali II)

Naalagaaffiit isumaqatigiissummut ilaasut tamarmik oqartussanik qitiusunik toqqaassapput. Qitiusumik oqartussat akornimminni suleqatigiipput aamma naalagaaffinni pineqartuni oqartussat piginnaatinneqartut akornanni suleqatigiinneq siuarsarlugu (artikel 6 aamma 7).

Suleqatigiinnermut tassunga atasumik qitiusumik oqartussat ilaatigut meeraq aallarusasimasooq sumiinnersoq misissussavaat, nammineq kajumissuseqarnikkut meeqqap utertinneqarnissaa imaluunniit isumaqatigiissuteqarluni aaqqiisoqarneratigut pissarsiarinissaa qulakkeerlugu, meeqqap utertinneqarnissaanut inatsisitigut allaffissornikkulluunniit alloriarnerit aallartillugit, attaveqatigiinnerup naammassineqarnissaanut iliuuseqartoqarluni piviusumillu ingerlannissaa qulakkeerlugu kiisalu inatsisilerinikkut ikiorneqarnissap allatigullugu inatsisitigut ikiorserneqarnissap anguneqarnissaa angullugu imaluunniit ajornannginnerulersillugu.

2.3. Meeqqamik utertitsineq (kapitali III)

Meeraq aallarunneqarsimappat, aamma, suliaq naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi meeqqap sumiiffigisaani aallartinneqarluni, aallarussinermiit ukioq ataaseq inorlugu piffissaq ingerlasimappat, meeraq ingerlaannartumik utertinneqassasoq oqartussat pisinnaatitaasut aalajangissapput. Ukiumik ataatsimik piffissaliineq qaangerneqaraluartoq meeqqap utertinneqarnissaa pillugu oqartussat pisinnaatitaasut aalajangiissapput, meeraq avatangiisimini nutaani eqqissisimanngippat (artikel 12).

Meeqqamilli utertitsinissaq ilaatigut itigartinneqarsinnaavoq utertitsineq meeqqap timaatigut tarniatigulluunniit ajoquserneqarnissaanik aarlerinartoqarpat, meeraq utertinneqarnissaminut pinaaserpat, aamma meeraq imatut ukioqalersimappat perorsimalerpallu meeqqap isumaa eqqarsaatigineqartariaqarluni, imaluunniit meeqqamik utertitsineq inuit kiffaanngissuseqarnerannik pisinnaatitaaffiinillu illersuinnermut naalagaaffimmi noqqaasumi tunngavinnut pingaaruteqartunut ataqatigiissinneqarsinnaanngippat (artikel 13 aamma 20).

Naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi meeqqap aallarussiffigisaani oqartussat pisinnaatitaasut inatsisinut akerliusumik aallarussisoqarsimasooq pillugu nalunaarummik pissarsisimaganik meeraq utertinneqassanngitsoq aalajangiisoqartinnagu meeraq pillugu angajoqqaatut oqartussaassuseq il.il. pillugit suliami aalajangiisinnaanngillat, inatsisinut akerliusumik aallarussineq pillugu nalunaarutip tigunerata kingorna piffissap naammaginatup iluani utertitsinissaq pillugu noqqaaneq tunniunneqarsimanngippat (artikel 16).

2.4. Attaveqatigiinneq (kapitali IV)

Naalagaaffimmi allami najugaqartumik meeqqamik attaveqatigiinnissaq pillugu aalajangiisoqarnissanik noqqaaneq qitiusumik oqartussanut tunniunneqassaaq. Tamatuma kingunerinngilaa naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasumi allami aalajangerneqartumik attaveqatigiinneq pillugu aalajangiinerup akuerineqarnissanut nammassineqarnissanullu pisussaaffeqarneq, meeqqalli najugaqarfigisaani imaluunniit inissisimaffigisaani oqartussat attaveqatigiinnerup aalajangersarnissaa pillugu noqqaassutip suliarinissaanut pisussaaffilerneqarlutik, noqqaassut allaffissornikkut suleqatigiinneq aqcutigalugu saqqummiunneqarpat, tak. imm. 2.2.

2.5. Aalajangersakkat nalinginnaasut naggataarutaasullu (kapitali V aamma VI)

Naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasumi innuttaasut aamma inuit naalagaaffinni taakkunani najugaqartut isumaqatigiisut atorneqarneranut tunngatillugu suliani naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasuni allani sumiluunniit inatsisitigut ikiorneqarnissamut inatsisitigullu siunnersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput, naalagaaffimmi tassani innuttaasut najugaqartullu assigalugit (artikel 25).

Isumaqatigiisut naalagaaffiit isumaqatigiisummut peqataasut akornanni taamaallaat atorneqarpoq, tassunga ilanngullugit nunami immikkoortut, inatsisinut akerliusumik aallarussinerit imaluunniit tigummigallaanerit eqqarsaatigalugit, naalagaaffinni pineqartuni taakkulu nunatut immikkoortuanni taassuma atortuulersinnerata kingorna pisunut (artikel 35).

Artikel 37 malillugu isumaqatigiisut naalagaaffinnut taamanikkut 14.-issaannik katersuunneranni Nunani Tamalaani Inuinnartut pisinnaatitaaffiit pillugit Haagerimi ataatsimeersuarnermi ilaasortaasimasunit atsiorneqarsinnaavoq. Tamatuma kinguneraa naalagaaffiit taakku isumaqatigiisummut akuersisinnaanerit, tamatumalu kingorna naalagaaffiit illugiillutik isumaqatigiisut malillugu suleqatigiinnissamut pisussaaffeqarlutik. Tamatuma saniatigut isumaqatigiisut ”naalagaaffimmit kimilluunniit allamit” akuerineqarsinnaavoq (artikel 38). Taamatut akuersineq naalagaaffinnut akuersisut aamma naalagaaffiit isumaqatigiisummut peqataasut, akuersineq pillugu iliuseqartussap nalunaarutaanik tigusinerup kingorna qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit tassunga akerliisimanngitsut akornanni pisunut taaamalaat sunniuteqarpoq.

3. Nangaassut

Isumaqatigiisut atsiorneqarnerani artikel 39, imm. 1 naapertorlugu Danmark nalunaaruteqarpoq isumaqatigiisut Savalimmiunut aamma Kalaallit Nunaannut atuutissanngitsoq. Artikel 42, imm. 2 malillugu taamatut nunamut nangaassutit qaqugukkulluunniit naalagaaffimmit utertinneqarsinnaapput. Isumaqatigiisut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneranut atatillugu Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nangaasut utertinneqassaaq.

4. Isumaqatigiisummi suleqatigiinneq

Isumaqatigiisut Danmarkip aamma naalagaaffiit uku akornanni artortuulersinneqarpoq: Argentina, Australien, Belgien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Canada, Chile, Cypren, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Island, Israel, Italien, Kina (kun regionerne Hong Kong og

Macau), Kroatien, Letland, Litauen, Luxemburg, Makedonien, Malta, Mexico, Monaco, Montenegro, New Zealand, Norge, Panama, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Serbien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Sydafrika, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn, USA, Venezuela aamma Østrig.

Isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaannut atortuulersinneratigut taanna Kalaallit Nunaata aamma naalagaaffiit taakku akornanni atortuulissaaq.

Naalagaaffiit arlallit artikel 38 malillugu isumaqatigiissummik atsiuisimapput. Danmarkki manna tikillugu naalagaaffiit taakku atsiortut ataasiakkaaginnaat akuerinissaat pillugu nalunaaruteqarnikuvoq, naalagaaffinnilli suli allanit atsiortoqarneranik akuersineq pillugu nalunaarummik ingerlaavartumik nalunaaruteqartarnissaq eqqarsaatigineqarluni.

5. Atortuulersitsineq

Angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiinerit il.il. nunani tamalaani naammassineqartarneri pillugit inatsisip (nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit) Kalaallit Nunaannut atortuulersinnera pillugu peqqussut peqatigalugu isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqassaaq. Peqqussut taanna pillugu eqikkaanermut innersuussisoqarpoq.